Geitenmelk goed voor lam

Wilma Wolters

Is het nuttig en financieel haalbaar om geitenmelk van bedrijfseigen melkgeiten aan geitenlammeren te geven? Student aan HAS Hogeschool Den Bosch Danniek van Lith probeerde erachter te komen tijdens haar 24 weken durende stage bij Geurts Mengvoeders. Het antwoord: ja en nee.

Geitenlammeren zijn de melkgeiten van de toekomst en daarom is optimaliseren van de opfokperiode belangrijk. Met dit in het achterhoofd bekeek has-student Danniek van Lith de invloed van geitenmelk van bedrijfseigen melkgeiten op de ontwikkeling en weerstand van geitenlammeren. Op het geitenbedrijf Janneke's Hoeve van Rinie Raymakers in Asten-Heusden maakte ze in de lammerperiode begin februari drie groepen lammeren: 28 lammeren kregen de gehele melkperiode geitenmelk (Groep 1), 29 lammeren kregen de eerste 12 dagen geitenmelk gevolgd door kunstmelk (Groep 2) en 24 ammeren kregen de gehele melkperiode kunstmelk (Groep 3). De geitenmelk kwam van bedrijfseigen geiten in de eerste vijf dagen van de lactatie en werd gepasteuriseerd en aangezuurd. Het bedrijf is CAE- en CL-vrij – een voorwaarde om bedrijfseigen melk te voeren aan lammeren.
De lammeren kregen allemaal evenveel melk en daarnaast onbeperkt ruwvoer in de vorm van gehakseld stro en luzerne, en lammerenkorrel die elke week werd ververst. Vers water was altijd beschikbaar.
De lammeren die geitenmelk kregen groeiden harder en hadden eerder het speengewicht van 14 kilo bereikt. Van Lith con-

Foto: Wilma Wolters

cludeerde daarbij wel dat het gebruik van geitenmelk tijdens de melkperiode duurder is dan het gebruik van kunstmelk.

Verschil in voeropname

Uit het onderzoek blijkt dat de lammeren die geitenmelk kregen een hogere voeropname hadden: ze namen meer luzerne en brok op dan de andere lammeren. De gemiddelde voeropname van de lammeren op geitenmelk was 14,05 gram per dag per lam.
Over de gehele melkperiode namen de lammeren die geitenmelk kregen gemiddeld 3,89 gram voer per dag meer op dan de lammeren die 12 dagen geitenmelk gevolgd door kunstmelk kregen. En ze namen gemiddeld 2,32 gram voer per dag meer op dan de lammeren die alleen poedermelk kregen.
Van Lith geeft in haar rapport geen verklaring voor de hogere voeropname van lammeren die geitenmelk kregen, maar ze verwacht dat daarbij wellicht meespeelt dat geitenmelk natuurlijker is en daardoor beter past in de vertering van de lammeren, waardoor ze eerder vast voer opnemen.
Van Lith zoomde verder in op de voeropname in de laatste twee weken voor het eerste speenmoment. Ook in die periode bleken de lammeren die geitenmelk kregen duidelijk meer voer op te nemen dan de andere lammeren: 32,68 gram per dag per lam gemiddeld, een verschilvan 9,53 gram en 7,69 gram voer per dag per dier met de lammeren uit respectievelijk groep 2 en 3.

Harder gegroeid op geitenmelk

De grootste groei in de gehele melkperiode vertoonden lammeren op geitenmelk, met 0,225 kilo per dag per lam. De minste groei, met 0,181 kilo per dag per lam, maakten de lammeren door die geitenmelk gevolgd door kunstmelk kregen. Maar dit verschil in groei bleek niet significant.
Van Lith bekeek ze ook per week. Dan bleken de lammeren die geitenmelk kregen vanaf week 4 tot en met 8 wel een significant hogere groei per dag te vertonen dan de lammeren uit groep 2, wat ook resulteerde in een significant hoger lichaamsgewicht. Vergeleken met de lammeren die kunstmelk kregen, was de groei van de lammeren op geitenmelk significant groter in week 4, 6, 7 en 8. In die weken hadden zij dan ook een significant hoger lichaamsgewicht.

Eerder spenen op geitenmelk

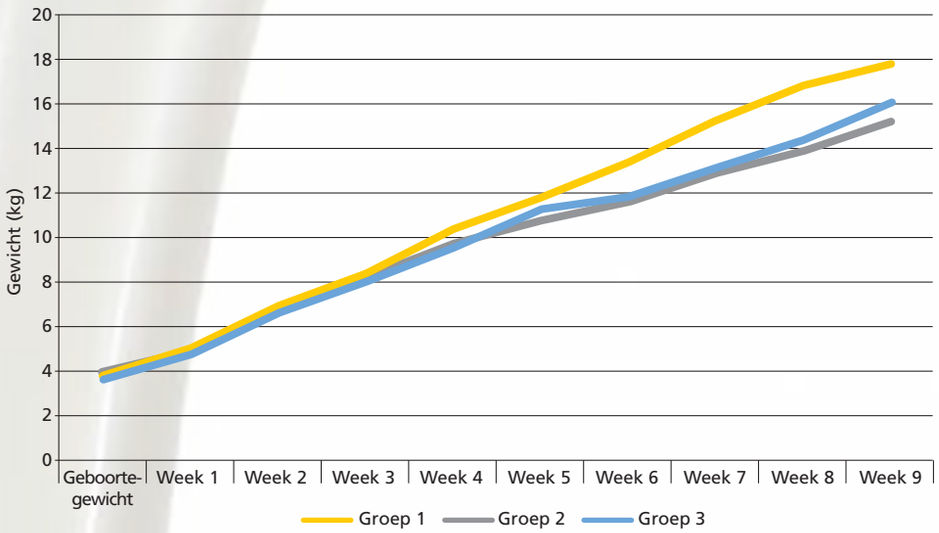
Van Lith berekende de speendip van de drie groepen lammeren door het verschil te noteren in de gemiddelde groei per dag per dier van de week voor spenen en de week na spenen. Ze vond geen significant verschil in speendip. De lammeren die geitenmelk kregen hadden met –0,019 kilo de kleinste speendip en de lammeren op kunstmelk vertoonden duidelijk de grootste speendip met –0,127 kilo. Het grootste deel van deze lammeren (18 van de 24) is bovendien twee weken later gespeend dan de lammeren die geitenmelk hebben gehad, omdat zij nog niet het gewenste speengewicht van 14 kilo hadden bereikt.
De lammeren die geitenmelk kregen hebben een betere weerstand dan de lammeren die 12 dagen geitenmelk gevolgd door poedermelk kregen. Er is geen verschil in weerstand tussen de lammeren die alleen geitenmelk of alleen kunstmelk kregen. Dat concludeert Van Lith uit het aantal behandelingen (met name gericht op luchtwegproblemen) in de melkperiode. Voor de lammeren op geitenmelk waren dat er gemiddeld 2,25, voor die op geitenmelk gevolgd door kunstmelk 2,93.

Het kan niet uit, of wel?

De studente rekende uit dat het gebruik van geitenmelk tijdens de melkperiode duurder is dan het gebruik van kunstmelk. De kosten van het gebruik van kunstmelk kwamen voor gemiddeld 13,9 kilo kunstmelk uit op 28,08 euro per lam. De kosten van geitenmelk berekende Van Lith door de som van het gemis aan twee dagen melkgeld, de zakken Perfect Udder, extra arbeidskosten voor het verzamelen, verwerken en aanbieden van geitenmelk en het gebruik (afschrijving) van de pasteuriseerketel, en kwamen op 28,92 tot 33,87 euro (bij hergebruik van Perfect Udder zakken).
In dat geval is het gebruik van geitenmelk 0,84 tot 5,79 euro per lam duurder dan het gebruik van poedermelk.
Maar, zegt Van Lith, omdat de groeiresultaten voor een lam op geitenmelk beter zijn dan voor lammeren op andere melk, en als dat zou zorgen voor een betere vruchtbaarheid, melkgift, en een gezondere geit, dan kunnen de kosten in het latere leven van de geit lager zijn bij het gebruik van geitenmelk tegenover kunstmelk.

Groei van lammeren per groep

De groei en het lichaamsgewicht van lammeren die geitenmelk kregen (Groep 1) verschilde in de meeste weken significant met de groei van lammeren die eerst geitenmelk en daarna kunstmelk kregen (Groep 2) en van lammeren op alleen kunstmelk (Groep 3).

Lam op geitenmelk haalt eerder speengewicht